

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลตามหลักธรรมาภิบาล:

ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสงขลา

คำชี้แจง

แบบสอบถามฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อสอบถามความคิดเห็นของคณะผู้บริหาร อบต. สมาชิกสภา อบต. และผู้นำท้องถิ่น เกี่ยวกับการบริหารงานของ อบต. ตามหลักธรรมาภิบาล หรือหลักการบริหารการจัดการที่ดี

แบบสอบถามฉบับนี้มีทั้งหมด 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารงานของ อบต.

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานของ อบต.

ตามหลักธรรมาภิบาล

ตอนที่ 4 แบบสอบถามปัญหาและข้อเสนอแนะในการบริหารงานของ อบต.

คำตอบของท่านจะเป็นประโยชน์ต่อการบริหารงานของ อบต. โดยไม่กระทบกระเทือนต่อการปฏิบัติหน้าที่ของท่านแต่อย่างใด ผู้วิจัยจะนำเสนอผลการวิจัยในภาพรวม ขอให้ท่านตอบคำถามให้ครบทุกตอน และทุกข้อ โดยไม่ต้องกรอก ชื่อ-สกุล ลงในแบบสอบถาม และขอขอบคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามด้วยดี

(นายสาธิต ธรรมประดิษฐ์)

นักศึกษาระดับปริญญาโท

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สาขาสังคมวิทยา

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป

คำแนะนำ โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง () ตามความเป็นจริง

1. ตำแหน่ง

☐ นายก อบต.	☐ รองนายก อบต.
☐ ประธานสภา อบต.	☐ สมาชิกสภา อบต.
☐ เลขานุการสภา อบต.	☐ ผู้นำกลุ่มองค์กรต่างๆ
(ระบุ).....

2. อายุ.....ปี

☐ ไม่เกิน 30 ปี	☐ 41 - 50 ปี
☐ 31 - 40 ปี	☐ 51 ปี ขึ้นไป

3. ระดับการศึกษา

☐ ประถมศึกษา	☐ ปริญญาตรี
☐ มัธยมศึกษา	☐ สูงกว่าปริญญาตรี
☐ อาชีวศึกษา
(ปวช./ปวท. หรือ ปวส.)	

4. อาชีพ

☐ รับจ้าง	☐ ธุรกิจส่วนตัว
☐ ค้าขาย	☐ อื่นๆ (ระบุ)
☐ เกษตรกร	

5. รายได้โดยเฉลี่ยต่อเดือน

☐ ไม่เกิน 5,000 บาท	☐ 15,001 - 20,000 บาท
☐ 5,001 - 10,000 บาท	☐ 20,001 บาท ขึ้นไป
☐ 10,001 - 15,000 บาท	

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารงานของ อบต.

คำแนะนำ โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง () ที่ท่านเห็นว่าถูกต้อง

1. อบต. เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีโครงสร้างการบริหารงานแยกฝ่ายบริหาร และฝ่ายนิติบัญญัติออกจากกัน
() ใช่ () ไม่ใช่
2. อบต. มีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาตำบลเฉพาะในด้านเศรษฐกิจและสังคม
() ใช่ () ไม่ใช่
3. ในการบริหารงาน อบต. เป็นหน้าที่ของคณะผู้บริหาร อบต.
() ใช่ () ไม่ใช่
4. ฝ่ายบริหารจะต้องรายงานผลการดำเนินงานให้ฝ่ายสภา อบต. ทราบอย่างน้อย ปีละ 1 ครั้ง
() ใช่ () ไม่ใช่
5. ในการจัดทำแผน อบต. จะต้องดำเนินการโดยกระบวนการประชาคมหมู่บ้าน/ตำบล
() ใช่ () ไม่ใช่
6. ฝ่ายสภา อบต. มีอำนาจในการตรวจสอบการบริหารงานของฝ่ายบริหาร
() ใช่ () ไม่ใช่
7. ประชาชนสามารถเสนอข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลต่อประธานสภา อบต.
() ใช่ () ไม่ใช่
8. ในการจัดซื้อจัดจ้างจะต้องให้ตัวแทนชุมชนเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการ
ตรวจการจ้างอย่างน้อย 3 คน
() ใช่ () ไม่ใช่
9. การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล หรือการบริหารจัดการที่ดี จะต้องยึด
หลักนิติธรรม คุณธรรม ความรับผิดชอบ การมีส่วนร่วม ความโปร่งใส
และความคุ้มค่า
() ใช่ () ไม่ใช่
10. อบต. ที่ได้รับการคัดเลือกเข้ารับรางวัลการบริหารจัดการที่ดีตามหลักธรรมาภิบาล
ในระดับจังหวัด จะได้รับเงินรางวัลสูงสุดถึง 3 ล้านบาท
() ใช่ () ไม่ใช่

ตอนที่ 3 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงาน อบต.
ตามหลักธรรมาภิบาล

คำแนะนำ โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง (.....) ตามความคิดเห็นของท่าน

องค์ประกอบ	การบริหารงาน อบต.	ระดับความคิดเห็น					สำหรับ ผู้วิจัย
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
1. หลักนิติธรรม	1.1 การออกข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี/เพิ่มเติมดำเนินการไปตามระเบียบกฎหมาย.....						
	1.2 อบต. มีการดำเนินการเพื่อออกข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบล.....						
	1.3 อบต. มีการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ระเบียบกฎหมาย.....						
	1.4 การบริหารงานของ อบต. มีการปฏิบัติอย่างถูกต้องตามระเบียบ กฎหมาย.....						
	1.5 อบต. มีการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ทางกฎหมาย.....						
2. หลักคุณธรรม	2.1 ผู้บริหารของ อบต. และสมาชิกสภา อบต. มีความรับผิดชอบต่อดำเนินงานที่.....						

องค์ประกอบ	การบริหารงาน อบต.	ระดับความคิดเห็น					สำหรับ ผู้วิจัย
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด	
	2.2 อบต.มีการให้บริการ ประชาชนด้วยความ เสมอภาค.....						
	2.3 อบต. ได้อำนวยความ สะดวกแก่ประชาชน อย่างเป็นธรรมและทั่วถึง.....						
	2.4 การบริหารงาน อบต. เป็นไปโดยยึดผลประโยชน์ ของประชาชน.....						
	2.5 ในการบริหารงาน อบต. เป็นไปโดยยึด หลักคุณธรรม.....						
3. หลักความ โปร่งใส	3.1 การปฏิบัติงานของ อบต. เป็นไปตามระเบียบ กฎหมาย.....						
	3.2 อบต. มีการเผยแพร่ ข้อมูลข่าวสารให้ประชาชน ได้รับทราบ.....						
	3.3 ในการบริหารงานของ อบต. มีกลไกในการตรวจสอบ เพื่อให้มีการปฏิบัติงาน ไปด้วยความโปร่งใส.....						
	3.4 การบริหารงานของ อบต. สามารถตรวจสอบได้.....						
	3.5 การบริหารงานของ อบต. มีความโปร่งใส.....						

องค์ประกอบ	การบริหารงาน อบต.	ระดับความคิดเห็น					สำหรับผู้วิจัย
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
4. หลักการมีส่วนร่วม	4.1 การจัดทำแผน อบต. มีการดำเนินการโดยให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมตามกระบวนการประชาคม.....						
	4.2 การจัดซื้อจัดจ้างของ อบต. ดำเนินการโดยให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการเป็นคณะกรรมการรับซอง/เปิดซองและตรวจรับจ้าง.....						
	4.3 การประชุมสภา อบต. เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม.....						
	4.4 ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการเสนอข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบล.....						
	4.5 การบริหารงานของ อบต. เน้นการมีส่วนร่วมของประชาชน.....						
5. หลักความรับผิดชอบ	5.1 การจัดบริการสาธารณะของ อบต. มีประสิทธิภาพเป็นธรรมและทั่วถึง.....						

องค์ประกอบ	การบริหารงาน อบต.	ระดับความคิดเห็น					สำหรับ ผู้วิจัย
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด	
	5.2 การเอาใจใส่ต่อปัญหา ความเดือดร้อน ของประชาชน ของคณะ ผู้บริหาร อบต. และ สมาชิกสภา อบต.						
	5.3 การได้รับการยอมรับ และความพึงพอใจของ ประชาชนและ ผู้ที่เกี่ยวข้อง.....						
	5.4 การบรรลุผลตาม วัตถุประสงค์ของงาน ที่ปฏิบัติ.....						
	5.5 การแก้ไขปัญหา การร้องเรียนของ อบต.						
6. หลักความ คุ้มค่า	6.1 อบต.มีการจัดลำดับ ความสำคัญเร่งด่วน ของโครงการ.....						
	6.2 อบต. มีการบริหารโครงการ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ.....						
	6.3 อบต. มีการรณรงค์การใช้ ทรัพยากรอย่างประหยัด.....						
	6.4 อบต.มีการตรวจสอบ การใช้จ่ายงบประมาณ.....						
	6.5 อบต.มีการบริหารงาน โดยยึดหลักความคุ้มค่า.....						

ตอนที่ 4 ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะในการบริหารงาน อบต.

4.1 ปัญหาอุปสรรคในการบริหารงานของ อบต. ตามหลักธรรมาภิบาล

คำแนะนำ ขอให้ท่านแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะในการบริหารงานของ อบต. โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย หรือไม่มีปัญหา ที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงมากที่สุด ดังนี้

มีปัญหามากที่สุด หมายความว่า ทำเรื่องนั้นไม่ได้เลย
 มีปัญหามาก หมายความว่า ทำเรื่องนั้นได้บ้าง แต่ส่วนมากทำไม่ได้
 มีปัญหาปานกลาง หมายความว่า ทำเรื่องนั้นได้บ้างไม่ได้บ้าง พอๆ กัน
 มีปัญหาน้อย หมายความว่า ทำเรื่องนั้นได้เกือบเรียบร้อย
 ไม่มีปัญหา หมายความว่า ทำเรื่องนั้นได้ราบรื่นและลุล่วงไปด้วยดี

องค์ประกอบ ของปัญหา	สภาพปัญหาการบริหารงาน อบต.	ระดับปัญหา					สำหรับ ผู้วิจัย
		มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	ไม่มี ปัญหา	
1. หลักนิติธรรม	1.1 ปัญหาในการออก ข้อบัญญัติงบประมาณ รายจ่ายประจำปี/เพิ่มเติม.....						
	1.2 ปัญหาในการออก ข้อบัญญัติองค์การบริหาร ส่วนตำบล.....						
	1.3 ปัญหาในการเผยแพร่และ ประชาสัมพันธ์ระเบียบ กฎหมาย.....						
	1.4 ปัญหาในการปฏิบัติงาน ตามระเบียบ กฎหมาย.....						

องค์ประกอบ ของปัญหา	สภาพปัญหาการบริหารงาน อบต.	ระดับปัญหา					สำหรับ ผู้วิจัย
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	ไม่มี ปัญหา	
	1.5 ปัญหาในการพัฒนา บุคลากรให้มีความรู้ ทางกฎหมาย.....						
2. หลักคุณธรรม	2.1 ปัญหาความรับผิดชอบ ต่อตำแหน่งหน้าที่ของ ผู้บริหารของ อบต. และ สมาชิกสภา อบต.						
	2.2 ปัญหาการให้บริการ ประชาชนด้วยความ เสมอภาค.....						
	2.3 ปัญหาการอำนวยความสะดวก แก่ประชาชน อย่างเป็นธรรมและทั่วถึง.....						
	2.4 ปัญหาการบริหารงาน อบต. ให้เป็นไปโดยยึด ผลประโยชน์ของ ประชาชน.....						
	2.5 ปัญหาการบริหารงาน อบต. ให้เป็นไปโดยยึด หลักคุณธรรม.....						
3. หลักความ โปร่งใส	3.1 ปัญหาการปฏิบัติงาน ของ อบต. ให้เป็นไป ตามระเบียบกฎหมาย.....						

องค์ประกอบ ของปัญหา	สภาพปัญหาการบริหารงาน อบต.	ระดับปัญหา					สำหรับ ผู้วิจัย
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	ไม่มี ปัญหา	
	3.2 ปัญหาการเผยแพร่ข้อมูล ข่าวสารให้ประชาชน ได้รับทราบ.....						
	3.3 ปัญหาการมีกลไก ในการตรวจสอบเพื่อ ให้การปฏิบัติงานเป็นไป ด้วยความโปร่งใส.....						
	3.4 ปัญหาในการตรวจสอบ การบริหารงานของ อบต.....						
	3.5 ปัญหาความโปร่งใส ในการบริหารงานของ อบต.....						
4. หลักการ มีส่วนร่วม	4.1 ปัญหาการจัดทำแผนของ อบต. โดยให้ประชาชน เข้ามามีส่วนร่วมตาม กระบวนการประชาคม.....						
	4.2 ปัญหาการจัดซื้อจัดจ้าง ของ อบต. ที่ให้ประชาชน เข้ามามีส่วนร่วมในการ เป็นคณะกรรมการรับซอง/ เปิดซองและตรวจรับจ้าง.....						
	4.3 ปัญหาการมีส่วนร่วมของ ประชาชนในการประชุม สภา อบต.....						

องค์ประกอบ ของปัญหา	สภาพปัญหาการบริหารงาน อบต.	ระดับปัญหา					สำหรับ ผู้วิจัย
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	ไม่มี ปัญหา	
	4.4 ปัญหาการมีส่วนร่วมของ ประชาชนในการเสนอ ข้อบัญญัติองค์การบริหาร ส่วนตำบล.....						
	4.5 ปัญหาการมีส่วนร่วม ของประชาชนในการ บริหารงานของ อบต.						
5. หลักความ รับผิดชอบ	5.1 ปัญหาการจัดบริการ สาธารณะของ อบต. ให้มี ประสิทธิภาพ เป็นธรรม และทั่วถึง.....						
	5.2 ปัญหาการเอาใจใส่ต่อ ปัญหาความเดือดร้อน ของประชาชนของ คณะผู้บริหาร อบต. และ สมาชิกสภา อบต.						
	5.3 ปัญหาการยอมรับและ ความพึงพอใจของ ประชาชนและ ผู้ที่เกี่ยวข้อง.....						
	5.4 ปัญหาการปฏิบัติงาน ให้บรรลุผลตาม วัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้.....						
	5.5 ปัญหาการดำเนินการ ต่อข้อร้องเรียนของ อบต.						

องค์ประกอบ ของปัญหา	สภาพปัญหาการบริหารงาน อบต.	ระดับปัญหา					สำหรับ ผู้วิจัย
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	ไม่มี ปัญหา	
6. หลักความ คุ้มค่า	6.1 ปัญหาในการจัดลำดับ ความสำคัญเร่งด่วน ของโครงการ.....						
	6.2 ปัญหาในการ บริหารโครงการ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ.....						
	6.3 ปัญหาการรณรงค์การใช้ ทรัพยากรอย่างประหยัด.....						
	6.4 ปัญหาในการตรวจสอบ การใช้จ่ายงบประมาณ.....						
	6.5 ปัญหาในการบริหารงาน โดยยึดหลักความคุ้มค่า.....						

4.2 ข้อเสนอแนะในการบริหารงาน อบต. ตามหลักธรรมาภิบาล

คำแนะนำ ขอให้ท่านเสนอแนะแนวทางในการบริหารงานของ อบต. เพื่อให้มีการบริหารงานที่ดีตามหลักธรรมาภิบาล โดยเลือกแนวทางในการดำเนินการในแต่ละด้านได้มากกว่า 1 ข้อ หรือระบุข้อเสนอแนะอื่นๆ ตามความคิดเห็นของท่าน

(1) หลักนิติธรรม

- () ควรมีการออกข้อบัญญัติงบประมาณของ อบต. ให้เป็นไปตามขั้นตอนของกฎหมาย
- () ควรมีการออกข้อบัญญัติตำบลเพื่อใช้ในการบริหารงานของ อบต.
- () ควรมีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ระเบียบกฎหมายให้ประชาชนทราบ
- () ควรมีการฝึกอบรม เพื่อพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ด้านระเบียบกฎหมาย
- () ควรมีการกำกับดูแลการบริหารงานของ อบต. เพื่อให้เป็นไปตามระเบียบกฎหมาย
- () อื่นๆ ระบุ.....
-
-
-

(2) หลักคุณธรรม

- () ควรเสริมสร้างจรรยาบรรณในการบริหารงาน
- () ควรเสริมสร้างจิตสำนึกในการให้บริการประชาชน
- () ควรมีการจัดสรรงบประมาณให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน
- () ควรพัฒนาระบบการให้บริการประชาชน
- () อื่นๆ ระบุ.....
-
-
-

(3) หลักความโปร่งใส

- () ควรมีการปฏิบัติให้เป็นไปตามระเบียบกฎหมาย
- () ควรมีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารให้ประชาชนได้รับทราบ
- () ควรมีกฎเกณฑ์ในการตรวจสอบการบริหารงานของ อบต.
- () ควรมีการประชาสัมพันธ์ขั้นตอนการดำเนินงานให้ประชาชนทราบ
- () อื่นๆ ระบุ.....
-
-

(4) หลักการมีส่วนร่วม

- () ควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนา อบต.
- () ควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดซื้อจัดจ้างของ อบต.
- () ควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการประชุมสภา อบต.
- () ควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการออกข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบล
- () ควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารงาน อบต.
- () อื่นๆ ระบุ.....
-
-

(5) หลักความรับผิดชอบ

- () ควรจัดบริการสาธารณะให้มีประสิทธิภาพ เป็นธรรมและทั่วถึง
- () ควรเอาใจใส่ต่อปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน
- () ควรมีการสำรวจความพึงพอใจของประชาชน
- () ควรมีการปฏิบัติงานให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้
- () ควรให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหาการร้องเรียน
- () อื่นๆ ระบุ.....
-
-

ภาคผนวก ข

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542

.....

โดยที่สมควรกำหนดนโยบายและวางระเบียบปฏิบัติราชการเพื่อให้การจัดระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพตามหลักกฎหมายและการปกครองในระบบอบประชาธิปไตย ให้สังคมสามารถมีส่วนร่วมและรับผิดชอบในระบบบริหารกิจการดังกล่าวด้วยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารและให้โอกาสตรวจสอบได้ ตลอดจนขยายการให้บริการภาครัฐไปสู่ประชาชน อย่างรวดเร็วทั่วถึงและเป็นธรรม

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 11 (8) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 นายกรัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี จึงวางระเบียบไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ 1. ระเบียบนี้เรียกว่า "ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542"

ข้อ 2. ระเบียบนี้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

ข้อ 3. ที่มาของนโยบายการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี

3.1 ในช่วงเวลาที่ผ่านมา ประเทศไทยมีการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองอย่างมาก บางเรื่องมีผลในทางขยายตัวและสร้างสรรค์ บางเรื่องมีผลในทางชะลอตัวหรือก่อให้เกิดผลกระทบในทางที่ไม่พึงประสงค์ จนบางครั้งกลายเป็นภาวะวิกฤติทางเศรษฐกิจอย่างรุนแรง ซึ่งภาควิชาการและผู้ได้รับผลกระทบเห็นว่า สาเหตุส่วนหนึ่งเกิดจากความหย่อนประสิทธิภาพของกลไกการบริหารกิจการบ้านเมือง การบริหารราชการ การกำหนดนโยบายสาธารณะและการทุจริต ประพฤติมิชอบในวงราชการ อันเป็นความรับผิดชอบของภาคราชการทั้งฝ่ายการเมืองและฝ่ายประจำ ขณะเดียวกันในภาคประชาชน

อันเป็นพลังสำคัญก็มีความจำเป็นที่จะต้องสร้างความตื่นตัวและรับผิดชอบ ต่อสังคม ตลอดจนความตระหนักในสิทธิและหน้าที่ของแต่ละฝ่ายเพิ่มขึ้น หากความอ่อนแอและหย่อนประสิทธิภาพดังกล่าวไม่ได้รับการจัดการแก้ไขอย่างแท้จริงและรีบด่วนโอกาสที่จะนำพาประเทศฟื้นตัวจากวิกฤติที่ยอมเป็นไปได้อย่าง ทั้งอาจจะก่อให้เกิดความเสียหายร้ายแรงต่อเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ของประเทศยิ่งขึ้นอีกด้วย

3.2 ด้วยเหตุนี้ จึงมีข้อเสนอแนะจากการศึกษาวิจัยและตรวจสอบทั้งในภาควิชาการและภาคปฏิบัติการ สอดคล้องกันว่า แนวทางในการจัดระเบียบราชการและวางมาตรการ แก้ปัญหาควรมุ่งหมาย ดังนี้

(1) สร้างกฎเกณฑ์และกลไกที่ดีในการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคม เพื่อให้หน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่โดยตรงสามารถส่งสัญญาณเตือนภัย และผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้อง สามารถปรับเปลี่ยนกลไกและพื้นที่เพื่อการทำงาน และการประสานงาน ในภาครัฐและภาคเอกชน รองรับได้อย่างทันที่ทั้งที่ในยามที่มีปัญหา

(2) พัฒนาศักยภาพของนักวิชาการให้สามารถศึกษา ค้นคว้า และเสนอแนะแนวทางแก้ไขจุดบกพร่องต่างๆ ที่จำเป็นต่อการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคม อย่างถูกต้อง กล้าหาญ และมีจริยธรรม

(3) ปรับปรุงระบบการตัดสินใจ และการบริหารจัดการทั้งของภาครัฐและภาคธุรกิจเอกชนให้รวดเร็ว ชัดเจน และเป็นธรรม

(4) ขยายโอกาสของประชาชนในการรับรู้ข่าวสาร โดยเฉพาะข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์บ้านเมืองเพื่อร่วมกับภาครัฐในการตัดสินใจและแก้ปัญหาส่วนรวม

(5) จัดการทุจริตประพฤตินิยมชอบและการหลีกเลี่ยงกฎหมายเพื่อแสวงหาประโยชน์ใส่ตนหรือกิจการที่ตนมีส่วนได้เสียทั้งในภาครัฐและภาคธุรกิจเอกชน เพื่อให้เกิดความสำนึกรับผิดชอบต่อส่วนรวมร่วมกัน

ข้อ 4. หลักการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี

4.1 การบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี เป็นแนวทางสำคัญในการจัดระเบียบให้สังคมทั้งภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชน และภาคประชาชน ซึ่งครอบคลุมไปถึงฝ่ายวิชาการ ฝ่ายปฏิบัติการ ฝ่ายราชการ และฝ่ายธุรกิจสามารถอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข มีความรู้รักสามัคคีและร่วมกันเป็นพลังก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน และเป็นส่วนเสริมความเข้มแข็ง หรือสร้างภูมิคุ้มกันแก่ประเทศ เพื่อบรรเทา ป้องกัน หรือแก้ไข เยียวยาภาวะวิกฤติภัยอันตรายที่หากจะมีมาในอนาคต เพราะสังคม จะรู้สึกถึงความยุติธรรม

ความโปร่งใส และความมีส่วนร่วมอันเป็นคุณลักษณะสำคัญของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และการปกครองแบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขสอดคล้องกับความเป็นไทย รัฐธรรมนูญ และกระแสโลกยุคปัจจุบัน

4.2 ในการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีควรจัดหรือส่งเสริมให้สังคมไทยอยู่บนพื้นฐานของหลักสำคัญอย่างน้อย 6 ประการ ดังนี้

(1) **หลักนิติธรรม** ได้แก่ การตรากฎหมาย กฎ ข้อบังคับต่างๆ ให้ทันสมัยและเป็นธรรม เป็นที่ยอมรับของสังคม และสังคมยินยอมพร้อมใจปฏิบัติตามกฎหมายกฎ ข้อบังคับเหล่านั้น โดยถือว่าเป็นการปกครองภายใต้กฎหมายมิใช่ตามอำเภอใจหรืออำนาจของตัวบุคคล

(2) **หลักคุณธรรม** ได้แก่ การยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม โดยรณรงค์ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐยึดถือหลักนี้ในการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นตัวอย่างแก่สังคม และส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนพัฒนาตนเองไปพร้อมกันเพื่อให้คนไทยมีความซื่อสัตย์ ใจจริง อดทน มีระเบียบวินัย ประกอบอาชีพสุจริตจนเป็นนิสัยประจำชาติ

(3) **หลักความโปร่งใส** ได้แก่ การสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันของคนในชาติ โดยปรับปรุงกลไกการทำงานขององค์กรทุกวงการให้มีความโปร่งใส มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์อย่างตรงไปตรงมาด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวก และมีกระบวนการให้ประชาชนตรวจสอบความถูกต้องชัดเจนได้

(4) **หลักความมีส่วนร่วม** ได้แก่ การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้ และเสนอความเห็นในการตัดสินใจปัญหาสำคัญของประเทศ ไม่ว่าจะด้วยการแจ้งความเห็น การไต่สวนสาธารณะ การประชาพิจารณ์ การแสดงประชามติ หรืออื่นๆ

(5) **หลักความรับผิดชอบ** ได้แก่ การตระหนักในสิทธิหน้าที่ ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคม การใส่ใจปัญหาสาธารณะของบ้านเมือง และกระตือรือร้นในการแก้ปัญหา ตลอดจนการเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่าง และความกล้าที่จะยอมรับผลจากการกระทำของตน

(6) **หลักความคุ้มค่า** ได้แก่ การบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีจำกัด เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม โดยรณรงค์ให้คนไทยมีความประหยัด ใช้จ่ายอย่างคุ้มค่าสร้างสรรค์สินค้าและบริการที่มีคุณภาพ สามารถแข่งขันได้ในเวทีโลก และรักษาพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์ยั่งยืน

ข้อ 5. กลยุทธ์ เพื่อสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีให้เกิดขึ้นในทุกภาคของสังคม จำเป็นต้องร่วมดำเนินการอย่างต่อเนื่องทั้งในระยะเฉพาะหน้า ระยะกลาง และระยะยาว โดยต้องมีการปฏิรูปใน 3 ส่วน คือ

5.1 ภาครัฐ ต้องมีการปฏิรูปบทบาทหน้าที่ โครงสร้างและกระบวนการทำงานของหน่วยงานและกลไกการบริหารภาครัฐให้เป็นกลไกการบริหารทรัพยากรของสังคมที่โปร่งใส ซื่อตรง เป็นธรรม มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และสมรรถนะสูงในการนำบริการของรัฐที่มีคุณภาพไปสู่ประชาชน โดยเน้นการเปลี่ยนทัศนคติ ค่านิยม และวิธีทำงานของเจ้าหน้าที่รัฐ ให้ถือเอาประโยชน์ของประชาชนเป็นจุดมุ่งหมายในการทำงานและสามารถร่วมทำงานกับประชาชนและภาคเอกชนได้อย่างราบรื่น

5.2 ภาคธุรกิจเอกชน ต้องมีการปฏิรูปและสนับสนุนให้หน่วยงานของเอกชนและองค์กรเอกชนต่างๆ มีกติกาการทำงานที่โปร่งใส มีความรับผิดชอบต่องูถือหุ้น ซื่อตรง เป็นธรรมต่อลูกค้า มีความรับผิดชอบต่อสังคม มีระบบตรวจสอบที่มีคุณภาพ มีมาตรฐานการให้บริการ ร่วมทำงานกับภาครัฐและประชาชนอย่างราบรื่น และไว้วางใจซึ่งกันและกัน

5.3 ภาคประชาชน ต้องสร้างความตระหนักตั้งแต่ระบบปัจเจกบุคคล ถึงระดับกลุ่มประชาสังคม ในเรื่องสิทธิหน้าที่และความรับผิดชอบต่อทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองเพื่อเป็นพลังของประเทศที่มีคุณภาพ มีความรู้ความเข้าใจในหลักการของการสร้างกลไกการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี

ข้อ 6. แนวทางปฏิบัติ แนวทางที่ต้องดำเนินการอย่างเร่งด่วนเพื่อจะให้เกิดกลไกการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี มีดังนี้

6.1 สร้างความตระหนักร่วมกันในสังคม เพื่อให้เกิดกระบวนการสร้างสรรค์กลไกการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี

6.2 ออกกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญและกฎหมายอื่นๆ ที่จำเป็นต้องดำเนินการให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ อีกทั้งดำเนินการตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ

6.3 เร่งรัดให้เกิดการปฏิรูปและเปลี่ยนแปลงในการบริหารภาครัฐอย่างเป็นรูปธรรมโดยเฉพาะอย่างยิ่ง การปฏิรูประบบราชการ และการปฏิรูปการศึกษา

6.4 เร่งรัดแก้ไขปัญหาการทุจริตประทุติมิชอบ ในภาครัฐและภาคธุรกิจเอกชน

6.5 เร่งรัดสร้างมาตรฐานการดำเนินธุรกิจ

ข้อ 7. มาตรการ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี เห็นควรใช้มาตรการ ดังต่อไปนี้

7.1 เร่งรัดให้หน่วยงานของรัฐทุกแห่งให้ความสนใจและตระหนักถึงความจำเป็นที่ต้องปฏิบัติหน้าที่ตามหลักการของระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ดังนี้

(1) ให้หน่วยงานของรัฐทุกแห่งกำหนดแผน โครงการเพื่อปรับปรุงงานในความรับผิดชอบให้สอดคล้องกับหลักการดังกล่าว และรายงานผลการดำเนินการในรอบปีต่อคณะรัฐมนตรี โดยให้สำนักงาน ก.พ. ให้คำแนะนำ ประสานงาน และติดตามประเมินผล

(2) ให้กรมประชาสัมพันธ์เป็นหน่วยงานหลัก ในการให้ความสนใจรณรงค์สร้างจิตสำนึกให้คนไทยเข้าใจบทบาทหน้าที่ในการประสานการทำงานร่วมกันของภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชน และภาคประชาชน เพื่อสนับสนุนระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีของประเทศไทย

(3) กำหนดแนวทาง วิธีการ และขอบเขตการทำประชาพิจารณ์ในเรื่องโครงการสาธารณะที่จะมีผลกระทบในวงกว้างต่อสังคม

7.2 เร่งรัดดำเนินการเพื่อออกกฎหมายตามรัฐธรรมนูญให้เสร็จสิ้นโดยเร็ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งให้สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ที่จะจัดตั้งขึ้นตามมาตรา 89 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยเป็นองค์กรสำคัญในการประสานความคิดและสร้างความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชน และภาคประชาชน เพื่อช่วยกันสร้าง ระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีให้เกิดขึ้นอย่างยั่งยืนต่อไป

7.3 เร่งรัดการดำเนินการตามแผนปฏิรูประบบบริหารภาครัฐ เพื่อพลิกฟื้นให้ภาครัฐเป็นพลังและอาวุธสำคัญในการนำชัยชนะมาสู่ประเทศ เพื่อสร้างระบบเศรษฐกิจและ สังคมของประเทศให้พัฒนาต่อไปอย่างแข็งแกร่งและยั่งยืน

7.4 เร่งรัดให้หน่วยงานของรัฐทุกแห่งดำเนินการให้เป็นไปตามหลักการและเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 เพื่อให้ประชาชนมีโอกาสได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินการของรัฐอย่างเปิดเผย โปร่งใส และเข้าถึงได้ง่าย

7.5 ส่งเสริมและกำกับให้หน่วยงานของรัฐทุกแห่งกำหนดแผนการสร้าง ความโปร่งใสและป้องกันการทุจริตประพฤติมิชอบในระบบราชการ และรายงานผลการดำเนินการในรอบปีต่อคณะรัฐมนตรี

7.6 สนับสนุนการทำงานของคณะกรรมการที่มีหน้าที่ในการป้องกันและปราบปรามทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการให้สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล

7.7 ให้กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงการคลัง และหน่วยงานของรัฐอื่นที่มีหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับการดำเนินงานของธุรกิจเอกชน ส่งเสริม สนับสนุนระบบเศรษฐกิจแบบเสรีโดยอาศัยกลไกตลาด และกำกับดูแลให้มีการแข่งขันอย่างเป็นธรรม ให้ความคุ้มครองแก่ผู้บริโภค ป้องกันการผูกขาดตัดตอนทั้งทางตรงและทางอ้อม ส่งเสริมให้มีมาตรฐานที่ดีในการดำเนินธุรกิจ โดยเฉพาะในเรื่องดังต่อไปนี้

(1) ปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบที่เกี่ยวกับการกำกับดูแลการดำเนินธุรกิจให้ทันสมัย เป็นธรรม และมีระบบตรวจสอบภายในที่มีประสิทธิภาพ

(2) กำหนดเงื่อนไขและกติกาว่าด้วยความรับผิดชอบของคณะกรรมการบริษัทมหาชนที่มีต่อผู้ถือหุ้นและต่อสังคม ให้ชัดเจน รัดกุม

(3) สนับสนุนองค์กรกลางด้านอาชีพ วิชาชีพ และธุรกิจเอกชนที่เป็นอิสระให้มีส่วนร่วมและมีบทบาทสำคัญในการผลักดันและยกระดับการดำเนินธุรกิจของภาคเอกชน

(4) ส่งเสริมพัฒนาองค์กรและกระบวนการคุ้มครองผู้บริโภคให้มีความเข้มแข็งและมีศักยภาพในอันที่จะทำหน้าที่พิทักษ์คุ้มครองผลประโยชน์ของผู้บริโภคและผู้ถือหุ้นรายย่อย

ข้อ 8. ให้หน่วยงานของรัฐและผู้เกี่ยวข้องปฏิบัติตามระเบียบนี้ และรายงานผลการดำเนินการ ความคืบหน้า ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคต่อคณะรัฐมนตรีเป็นระยะหรือตามเวลาที่กำหนดในระเบียบนี้

ข้อ 9. ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามระเบียบนี้

ประกาศ ณ วันที่ 30 มิถุนายน พ.ศ. 2542

ชวน หลีกภัย

นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับประกาศทั่วไป เล่ม 116 ตอนที่ 63 ง วันที่ 30 สิงหาคม 2542